

KANSALAISSPULSSI 1_2020

Valtioneuvoston kanslia tilasi Tilastokeskukselta 1.4.2020 nopealla aikataululla toteutettavan kyselyn liittyen vallitseviin Korona-epidemian aiheuttamiin poikkeusoloihin. Kyselyn nimi on ”Kansalaispulssi” ja siinä kysytään kansalaisten mielipiteitä viranomaisten toiminnasta, vastaajan omasta mielialasta, luottamuksesta tulevaisuuteen, ohjeiden noudattamisesta, muiden auttamisesta ja siitä, miten hyvin kokee saaneensa informaatiota ja mitä kautta.

Kyselyn toteutustapa

Kysely toteutettiin verkkokyselynä ajalla 2.4. (to) - 5.4. (su). Tulokset toimitettiin tiistaina 7.4. Kyselyä on tarkoitus toistaa säännöllisesti poikkeusolojen aikana. Verkkolomake toteutettiin Webropolilla ja kyselyyn oli mahdollista vastata vain älypuhelimien kautta. Keruun päätyttyä aineisto ajettiin Webropolin järjestelmästä Tilastokeskuksen tutkijoiden koneille tarkistettavaksi ja käsiteltäväksi. Aineistonkeruu toteutettiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Otoksen muodostaminen ja rakenne

Otos muodostettiin Tilastokeskuksen työvoimatutkimukseen ajalla ma 23.3.-ke 1.4. vastanneista manner-suomalaisista kohdehenkilöistä (n=2 991). Heistä 2 911 kohteelle oli ajantasainen ja kriteerit täyttävä puhelinnumero (ainoa tai oikeaksi todettu, eikä salaiseksi merkitty, matkapuhelinnumero).

Työvoimatutkimus on otostutkimus, jonka avulla tilastoidaan 15–74-vuotiaan väestön työmarkkinoille osallistumista, työllisyyttä, työttömyyttä ja työaikaa kuukausittain, neljännesvuosittain ja vuosittain. Tutkimuksen otokseen kuuluu joka kuukausi noin 12 000 henkilöä. Työvoimatutkimuksen otos poimitaan ositetulla satunnaisotannalla väestön keskusrekisteriin perustuvasta Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa. Tutkimus on puhelinhaastatteluina toteutettava paneelitutkimus, jossa samaa henkilöä haastatellaan viisi kertaa.

Tiedonkeruu

Lomake

VNK toimitti Tilastokeskukselle kysymykset ja lomaketta muokattiin yhteistyössä. Verkkolomakkeen testaamiseen osallistuivat Tilastokeskuksen tutkijoiden lisäksi myös tilaaja. Kysymykset käännettiin Tilastokeskuksessa ruotsin- ja englanninkielelle.

Tiedonkeruun kulku

Otokseen kuuluville lähetettiin tekstiviestillä kutsu ja henkilökohtainen suoralinkki verkkolomakkeelle torstaina iltapäivällä 2.4. Muistutusviestit lähetettiin vastaamattomille vuorokauden kuluttua perjantaina, jolloin koossa oli noin 750 vastausta.

Vastausosuus ja kato

Kansalaispulssi-kyselyyn saatiin 1 240 hyväksyttyä vastausta. Lopullinen vastausosuus oli näin 42,6 prosenttia. Suurin osa vastauksista saatiin ensimmäisten kahden vuorokauden kuluessa.

Vastaajat

Liitteen 1 taulukoista nähdään, miten vastanneet jakautuvat väestöryhmittäin. Naiset vastasivat selvästi aktiivisemmin kuin miehet. Maantieteellisesti katsoen korkein vastausosuus oli Etelä-Savossa (50,0 %) ja heikoin Pohjois-Karjalassa (28,8 %). Nuorissa ikäryhmissä vastausosuudet olivat pääsääntöisesti alhaisempia kuin vanhemmissa ikäryhmissä pl. kaikkein iäkkäimmät vastaajat.

Nykyinen nuorten osallistumattomuuden trendi näkyi jo kyselyn otoksessa, jossa mukana olleet olivat ensinnäkin vastanneet Työvoimatutkimukseen ja toisekseen suostuneet jatkotutkimukseen. Alle 35-vuotiaiden vastaajien vähäinen osallistumishalu näkyi otoksessa ryhmän pienuutena, minkä lisäksi he vastasivat jonkin verran heikommin kuin muut ikäryhmät.

Aineistossa oli selkeästi havaittavissa myös koulutukseen liittyvä osallistumattomuuden trendi, joka näkyy siinä, että perusasteen varassa olevat vastaavat selvästi heikommin kuin korkeasteen koulutuksen omaavat. Tämä trendi vaikuttaisi korostuvan verkkotiedonkeruussa.

Painotus

Vastausaineisto (1 240 henkilöä) painotettiin vastaamaan tutkimuksen kohdeperusjoukkoa (15-74 -vuotiaat manner-suomalaiset) ja painotuksessa väestötietoina käytettiin helmikuun lopun tietoja (4 110 306 henkilöä). Aineiston kullekin vastanneelle muodostettiin korottava ja vastauskatoa oikaiseva estimointipaino (muuttuja PAINO). Korottavuus mahdollistaa sen, että laskettaessa kokonaismääräestimaatteja tulokset ovat tarkastelussa kohdeperusjoukon tasolla. Tällöin painokerroin voidaan tulkita niin, että otokseen valittu henkilö edustaa painonsa osoittaman määrän henkilöitä kohdeperusjoukossa.

Aineiston painotuksen lähtökohtana oli peruspainot, jotka muodostettiin kunkin poimintayksikön sisällymistodennäköisyyden käänteislukuna. Koska aineistossa oli vastauskatoa, niin painotettaessa otoskoko korvattiin vastanneiden lukumäärällä ja näin peruspainoksi saatiin 4 110 306/1 240.

Painojen kalibroinnissa peruspainoja muunnettiin niin, että estimointipainolla voidaan tuottaa oikeat väestöjakaumat käytettyjen kalibroitimuuttujien mukaan. Kalibroitimuuttujina (liite 2) olivat sukupuoli, alue, 5-vuotisikäryhmä ja koulutusaste. Kalibrointiin käytettiin SAS-makro-ohjelmaa (Ranskassa kehitetty CALMAR2-makro).

Tulokset

Tulokset ovat Excel-taulukossa suorina jakaumina sisältäen painotetut vastaajamäärät (estimaatit) ja riviprosentit (prosenttiosuudet).

LIITE 1 Kansalaispulssi 1_2020 -kysely. Otos, vastanneet ja vastausosuudet eri väestöryhmissä.

	Otos	Vastanneet	Vastaus-%
Yhteensä	2911	1240	42,6
Sukupuoli			
Mies	1471	551	37,5
Nainen	1440	689	47,8
Ikäryhmä			
15-19 -vuotiaat	188	70	37,2
20-24 -vuotiaat	174	53	30,5
25-29 -vuotiaat	209	74	35,4
30-34 -vuotiaat	223	90	40,4
35-39 -vuotiaat	229	92	40,2
40-44 -vuotiaat	250	108	43,2
45-49 -vuotiaat	201	92	45,8
50-54 -vuotiaat	254	128	50,4
55-59 -vuotiaat	276	131	47,5
60-64 -vuotiaat	305	148	48,5
65-69 -vuotiaat	304	142	46,7
70-74 -vuotiaat	298	112	37,6
Maakunta			
Uusimaa	806	334	41,4
Varsinais-Suomi	241	100	41,5
Satakunta	135	55	40,7
Kanta-Häme	69	32	46,4
Pirkanmaa	305	149	48,9
Päijät-Häme	99	44	44,4
Kymenlaakso	97	40	41,2
Etelä-Karjala	69	33	47,8
Etelä-Savo	84	42	50,0
Pohjois-Savo	177	67	37,9
Pohjois-Karjala	111	32	28,8
Keski-Suomi	125	61	48,8
Etelä-Pohjanmaa	101	44	43,6
Pohjanmaa	122	56	45,9
Keski-Pohjanmaa	39	14	35,9
Pohjois-Pohjanmaa	176	85	48,3
Kainuu	33	10	30,3
Lappi	122	42	34,4
Muut yhteensä	2105	906	43,0
Uusimaa	806	334	41,4

LIITE 2. Kalibrointimuuttujat

Sukupuoli

1 = Mies

2 = Nainen

Alue muodostettiin suuralueista (pois lukien Ahvenanmaan maakunta)

1 = Helsinki-Uusimaa

2 = Etelä-Suomi

3 = Länsi-Suomi

4 = Pohjois- ja Itä-Suomi

5-vuotisikäryhmä

15 - 19

45 - 49

20 - 24

50 - 54

25 - 29

55 - 59

30 - 34

60 - 64

35 - 39

65 - 69

40 - 44

70 - 74

Koulutusaste

1 = Perusaste

2 = Keskiaste

3 = Korkea-aste